

Egenkontrollprogram för tobaksförsäljning

12 c § tobakslagen (1993:581)

Information om kommunens hantering av personuppgifter finns bilagt längst ner i dokumentet

Värt att veta om egenkontrollprogram

Du som tänker sälja tobaksvaror till konsumenter ska utöva egenkontroll över att försäljningen sker i enlighet med bestämmelserna i tobakslagen (1993:581). Du ska dokumentera kontrollen av verksamheten i ett egenkontrollprogram som är anpassat för din verksamhet. Det är du som näringsidkare som ansvarar för att det finns ett egenkontrollprogram. Programmet bör innehålla försäljningsställets rutiner för att kontrollera ålder, marknadsföring och märkning av tobaksvaror.

Ett egenkontrollprogram fungerar som ett stöd för dig som näringsidkare i egenkontrollen och är ett viktigt underlag för kommunen vid en tillsynskontakt. När du anmäler försäljning av tobaksvaror till kommunen ska du samtidigt bifoga en kopia av ditt egenkontrollprogram.

Försäljningsställe

Namn på försäljningsstället	Gatuadress	
Postnummer och postort	E-post	
Kontaktperson	Telefon	Antal anställda

Ägare

Firmanamn (AB, HB, enskild firma etc.)	Organisationsnummer/personnummer
--	----------------------------------

Information om åldersgränsen

För att informera om åldersgränsen ska ni ha minst en tydlig och klart synbar skylt på försäljningsstället.

På vilket sätt informerar ni kunderna om att ni inte får sälja eller lämna ut tobaksvaror till någon som är under 18 år?

☐ Skyltar/dekaler ☐ Muntligen i kassan ☐ Informationsblad ☐ Annat:

Skylden ska normalt sett placeras vid kassan för att uppfylla kravet på att vara tydlig och klart synbar. Det finns inget som hindrar att ni placerar fler skyltar på andra platser på försäljningsstället.

Var är skyltar eller dekaler placerade på försäljningsstället?

☐ Vid kassan ☐ På entrédörren ☐ På skyltfönster ☐ Annat:

Rutiner för ålderskontroll

Den som lämnar ut tobaksvaror ska förvissa sig om att kunden har fyllt 18 år. Om det finns tveksamhet beträffande kundens ålder ska legitimation begäras. Ett riktmärke kan vara att alltid begära legitimation om kunden ser ut att vara under 25 år. Om kunden inte har fyllt 18 år får tobaksvaran inte säljas eller lämnas ut på annat sätt. Om det finns särskild anledning att anta att en tobaksvara är avsedd att lämnas över till någon som inte har fyllt 18 år får varan inte lämnas ut.

Vilka rutiner har ni för ålderskontroll på försäljningsstället?

- Vid tveksamhet om kundens ålder efterfrågas legitimation.
- Kundens ålder kontrolleras via födelsedata på legitimationen.
- En ålderssticka (dekal) finns för att underlätta ålderskontrollen.
- Personalen rekommenderas att begära legitimation av alla kunder som ser ut att vara under ____år.
- Om kunden inte kan visa att han eller hon är över 18 år, så nekas köp.
- Om kunden inte visar legitimation på begäran, så nekas köp.
- Om personalen misstänker att en tobaksvara är avsedd för någon som är under 18 år, så nekas köp.
- Om kunden är påstridig så tillkallas en chef eller annan ansvarig personal.
- Annat:

Alla tobaksvaror som säljs till konsumenter ska tillhandahållas på ett sådant sätt att det går att kontrollera ålder. Därför måste det finnas rutiner för ålderskontroll även vid försäljning genom automat, postorder, Internet eller liknande.

Vilka rutiner har ni för ålderskontroll om försäljningen sker via automat, postorder, Internet eller liknande?

- Ej aktuellt.
- Poletter eller liknande till automat säljs i kassan med ålderskontroll.
- Automaten är placerad så att den kan bevakas kontinuerligt.
- Ålderskontroll vid köp på Internet görs via bankkort eller liknande.
- Försändelser via post skickas med rekommenderat brev, mottagningsbevis, personlig utlämning eller liknande.
- Försändelser via post innehåller uppgifter om att tobaksvaran inte får lämnas ut till någon som inte har fyllt 18 år.
- Annat:

Det är inte tillåtet att sälja cigaretter styckvis eller i förpackningar med färre än 20 cigaretter. Detta för att tobak ska bli mindre tillgängligt för minderåriga.

**Har ni någon rutin för att kontrollera att cigaretter inte säljs lösa (styckvis)?
I så fall, vilken?**

**Har ni någon rutin för att följa upp hur personalen hanterar kravet på ålderskontroll?
I så fall, vilken?**

Riskbedömning och särskilt stöd

Finns det situationer då det är problematiskt att följa bestämmelserna om åldersgränsen?

På vilket sätt hanterar ni problematiska situationer, exempelvis om köparen inte kan visa eller inte vill lämna legitimation?

Stöd och utbildning av personal

En näringsidkare som tillhandahåller tobaksvaror för försäljning till konsumenter ska ge personalen den information och det stöd som behövs för att personalen ska kunna följa tobakslagen och anslutande föreskrifter.

På vilket sätt informeras eller utbildas personalen om kravet på ålderskontroll och övriga bestämmelser vid tobaksförsäljning?

- Personalmöte
- Informationsblad
- Intern utbildning
- Extern utbildning
- Annat:

Hur ofta informeras eller utbildas personalen om kravet på ålderskontroll och övriga bestämmelser vid tobaksförsäljning?

- Vid nyanställning.
- Minst en gång per år.
- Vi använder en tabell för att notera tidpunkterna för information & utbildning till personalen (se bilaga 2).
- Annat:

Det finns inget ålderskrav i tobakslagen för den som säljer tobak. Däremot måste den som säljer tobak vara införstådd med lagen och ha en reell möjlighet att vägra sälja tobak till minderåriga. I många fall är detta svårt för en person som inte själv har fyllt 18 år.

Vilket särskilt stöd ger ni till personal under 18 år för att hantera sådana situationer?

Krav på varningstexter m.m.

En tobaksvara är en produkt som innehåller tobak och som är avsedd att rökas, snusas, sugas på eller tuggas. Exempel på tobaksvaror är cigaretter, cigarrer, cigarromslag, cigariller, pip- och rulltobak, snus, tuggtobak, portionstobak, råttobak och tobak till vattenpipa. Alla tobaksvaror ska ha varningstexter. Cigarettpaket ska dessutom ha en innehållsdeklaration. Utformning och placering regleras i EU-direktiv 2001/37/EG, tobakslagen (1993:581) och Folkhälsomyndighetens föreskrifter FHIFS 2001:2 och FHIFS 2002:4. På cigarettförpackningar ska varningstexterna vara tryckta. På övrig tobak kan varningstexterna vara klistrade. Varningstexterna för tobak som ska rökas är fler och mer omfattande än den varningstext som krävs för tobak som ska snusas, sugas på eller tuggas. Varningstexterna ska vara på svenska. Tobaksvaror som är omärkta eller felaktigt märkta får inte tillhandahållas.

Har ni någon rutin för att kontrollera att tobaksvarorna som tillhandahålls är korrekt märkta? I så fall, vilken?

Marknadsföring

Det är endast tillåtet att marknadsföra tobaksvaror inne på försäljningsstället genom att tillhandahålla tobaksvarorna till försäljning och genom kommersiella meddelanden i tobaksvarornas närhet. Meddelandena får inte vara påträngande, uppsökande eller uppmana till bruk av tobak.

Har ni någon rutin för att kontrollera att marknadsföringen på försäljningsstället är tillåten? I så fall, vilken?

Värt att veta om beskattning av tobaksvaror

Tobaksskatt ska vara betald för tobaksvaror – cigaretter ska till exempel säljas i originalförpackning som är märkt med högsta tillåtna detaljhandelspris. Detta regleras i lagen (1994:1563) om tobaksskatt. Den som innehar obeskattade tobaksvaror kan bli skyldig att betala tobaksskatt. Därför är det viktigt att ni även har rutiner för att kontrollera att de tobaksvaror som ni tillhandahåller är beskattade i Sverige. För mer information, kontakta Skatteverket på telefon 0771-567 567.

Underskrift

Ort och datum
Underskrift (behörig firmatecknare)
Namnförtydligande

Berörda myndigheter

Folkhälsomyndigheten är central tillsynsmyndighet för frågor kring ålderskontroll och varningstexter. *Konsumentverket* är central tillsynsmyndighet för frågor kring marknadsföring. *Skatteverket* ansvarar för frågor kring beskattning. I vissa fall är dock *Tullverket* beskattningsmyndighet. *Tullverket* ansvarar bl.a. också för kontroll av åldersgräns vid införsel från EU-land och import från ett tredje land. *Länsstyrelsen* ansvarar regionalt inom länet för samordning och viss tillsyn. *Kommunen* och *polisen* ansvarar lokalt för omedelbar tillsyn över handeln med tobaksvaror. *Polisens* primära uppgift är att ingripa mot brott som har begåtts, medan *kommunens* uppgift är framåtsyftande och ska säkerställa att regelsystemet följs i framtiden.

Utdrag ur tobakslagen (1993:581)

12 c §

En näringsidkare får inte tillhandahålla tobaksvaror för försäljning till konsumenter utan att först ha anmält försäljningen till den kommun där försäljningen ska ske.

Näringsidkaren ska utöva särskild kontroll (egenkontroll) över försäljningen och ansvara för att det finns ett för verksamheten lämpligt egenkontrollprogram.

Till anmälan enligt första stycket ska näringsidkaren foga egenkontrollprogrammet och de övriga uppgifter som behövs för kommunens tillsyn. Om uppgifterna ändras ska det anmälas till kommunen utan dröjsmål.

Mer information

För mer information om tobakslagen (1993: 581) och angränsande lagstiftning, se kommunens eller länsstyrelsens webbplats samt följande webbplatser: Folkhälsomyndigheten www.folkhalsomyndigheten.se, Konsumentverket www.konsumentverket.se, Tullverket www.tullverket.se, Skatteverket www.skatteverket.se och Polisen www.polisen.se.

BEHANDLING AV PERSONUPPGIFTER

I samband med att du fyller i blanketter kopplade till miljö- och hälsoskyddsnämnden i Österåkers kommun, kommer vi att behandla vissa personuppgifter om dig. I denna information kan du läsa om hur och varför vi behandlar dina personuppgifter och vilka rättigheter du har avseende vår behandling.

Personuppgiftsansvarig

Miljö- och hälsoskyddsnämnden är personuppgiftsansvarig för behandlingen av dina personuppgifter.

Dataskyddsombud och kontaktuppgifter

Vi har utsett ett dataskyddsombud som har till uppgift att ansvara, informera och ge råd om personuppgiftsbehandling inom vår organisation, samt även att fungera som kontaktpunkt för dig som registrerad. Du kan alltid vända dig till vårt dataskyddsombud med frågor och med begäran om att utöva dina rättigheter (se nedan).

Kontaktuppgifter till oss och vårt dataskyddsombud:

Österåkers kommun
Dataskyddsombudet
184 86 Åkersberga
dataskyddsombud@osteraker.se

Vilka personuppgifter behandlar vi om dig?

Vi kommer att behandla sådana personuppgifter som tillhandahålles till oss. Sådana personuppgifter utgörs bl.a. av namn och personnummer.

Varför behandlar vi dina personuppgifter?

Vi behandlar dina personuppgifter endast för de syften och enligt de legala grunder som anges nedan.

<i>Syfte med behandlingen</i>	<i>Legal grund för behandlingen</i>
Administrera din anmälan.	Behandlingen är nödvändig för att vi ska uppfylla våra rättsliga förpliktelser.
Utöva tillsyn av ditt ärende.	Behandlingen är nödvändig för att vi ska uppfylla våra rättsliga förpliktelser.

Vem får ta del av dina personuppgifter?

För kommunens verksamhet gäller offentlighetsprincipen. Offentlighetsprincipen innebär en rätt för var och en att hos Österåker kommun ta del av allmänna handlingar. Det innebär att även personuppgifter kan begäras och lämnas ut som en del av allmän handling oavsett för vilket ändamål personuppgiften ursprungligen behandlades. Denna rätt gäller dock inte om handlingarna innehåller uppgifter som är belagda med sekretess enligt offentlighets- och

sekretesslagen (2009:400). Sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen gäller bland annat för personuppgift om det kan antas att ett utlämnande skulle medföra att personuppgiften behandlas i strid med dataskyddsförordningen eller dataskyddslagen.

Endast behöriga medarbetare hos oss och hos våra leverantörer får ta del av dina personuppgifter. Vi använder leverantörer som tillhandahåller drift och support av våra system. Sådana leverantörer kommer, såsom del av tjänsterna de tillhandahåller till oss, att utföra viss behandling av dina personuppgifter för vår räkning.

Vi kan även komma att lämna ut dina personuppgifter till andra nämnder inom Österåkers kommun, myndigheter eller andra tredje parter om vi är skyldig att göra det enligt tillämplig lag, föreskrift eller myndighetsbeslut.

Hur länge sparar vi dina personuppgifter?

Dina personuppgifter kommer att behandlas under den tid som vi hanterar din anmälan och fram till dess att verksamheten upphör. Därefter kommer vi att radera dina personuppgifter, om vi inte är skyldiga att behålla dem längre på grund av lag- och arkiveringskrav.

Dina rättigheter

Du har vissa rättigheter enligt dataskyddsförordningen när det gäller dina personuppgifter:

- Rätt till tillgång – Du har rätt att få viss information om vår behandling av dina personuppgifter. Sådan information ges genom detta informationsdokument. Du har även rätt att få tillgång till en kopia av de personuppgifter vi behandlar om dig.
- Rätt till rättelse – Du har rätt att få felaktiga personuppgifter om dig rättade.
- Rätt till radering – Under vissa omständigheter har du rätt att få dina personuppgifter raderade. Detta brukar kallas "rätten att bli bortglömd". Rätten till radering är dock villkorad och en begäran kan lämnas utan åtgärd.
- Rätt till begränsning – Under vissa omständigheter har du rätt att kräva att behandlingen av dina personuppgifter begränsas. Rätten till begränsning är dock villkorad och en begäran kan lämnas utan åtgärd.
- Rätt till dataportabilitet – Du har rätt att få ut personuppgifter du lämnat till oss (eller begära överföring av uppgifterna direkt från oss till en ny personuppgiftsansvarig) i ett strukturerat, allmänt använt och maskinläsbart format.
- Rätt att invända – Du har rätt att invända mot vår behandling av dina personuppgifter om vi behandlar dem för direkt marknadsföring.

Du kan alltid kontakta vårt dataskyddsombud för att göra en begäran enligt det föregående. Du har även rätt att inge klagomål rörande vår personuppgiftsbehandling till tillsynsmyndigheten Datainspektionen. Kontaktuppgifter till Datainspektionen hittar du här:
<https://www.datainspektionen.se/lagar--regler/dataskyddsförordningen/>